

Kyläturvallisuus 2025

KYLÄTALO – YHTEINEN HYVINVOINTI JA PALVELUKESKUS

KORTTIAN MONITOIMITALO 23.10.2021

Muiden sanomaa viime viikoilta

Sisäministeri Maria Ohisalo (TKK verkoston vuosiseminaari)

- Turvallisuuden tunne muodostuu pienistä arkisista asioista. Tällä on myös suora vaikutus siihen, miten huolissaan ollaan ns. kovista turvallisuushista.
- Turvallisuutta ei ole ilman hyvinvointia eikä hyvinvointia ilman turvallisuutta.
- Keinot joilla Suomi on noussut maailman turvallisimmaksi maaksi eivät välttämättä ole kaikin osin samoja kuin ne joilla siinä asemassa pysytään.

Jouni Perttula/Tampere (TKK verkoston vuosiseminaari)

- Hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden edistäminen on myös turvallisuuden kehittämistä.

Jarno Linnell (Turvallinen tulevaisuus seminaari)

- Turvallisuus on Maslowin tarvehierarkian toiseksi tärkein tarve.
- Oma lähipiiri vaikuttaa kaikkein merkittävimmin ihmisen turvallisuuden tunteeseen

Vesa-Jukka Vornanen/Kotka (Turvallinen tulevaisuus seminaari)

- Luottamus on katalyytti

Tarkastelukulmia turvallisuuteen Paikallisen yhteisön merkitys

- ✓ Turvallisuus **syntyy perusasioista** ja näistä sosiaalisten suhteiden merkitys korostuu.
- Kylät ja korttelit ovat lähellä ihmistä; paikallisyhteisö ja toiminta arjessa on **vahva alusta** motivaatiolle ja sitoutumiselle.
- ✓ Turvallisuus ei tarkoita pelkästään erilaisten riskien ja uhkien poissaoloa, vaan myös **luottamusta omiin, yhteisön sekä yhteiskunnan kykyihin** suojautua niitä vastaan sekä palauttaa turvallisuuden taso entiselleen kriisin jälkeen!
- Yksilön ja paikallisyhteisön omatoiminen varautuminen auttaa vaihtamaan tarkastelukulman **toiminnan kohteesta toimijaksi**.

Kyläturvallisuus 2025 –hanke

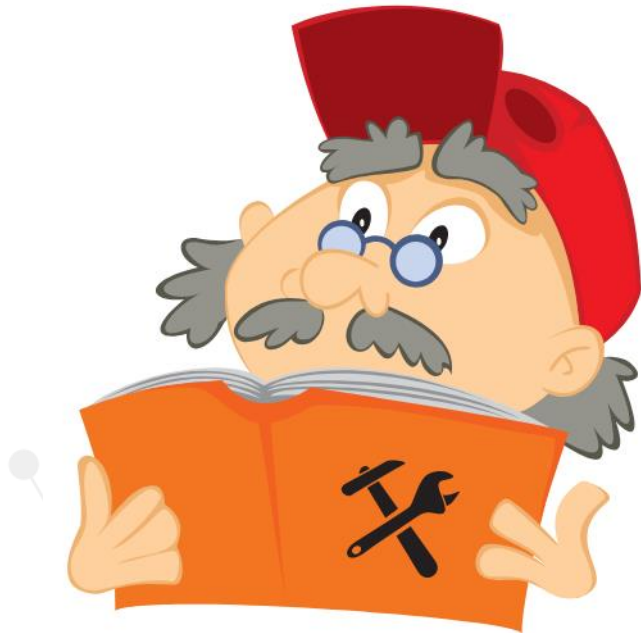
Taustaa...

- ✓ Paljon hyviä hankkeita on toteutettu eri puolilla maata.
- ✓ Ajallisesti ja paikallisesti kohdennetuilla hankkeilla saadaan tuloksia mutta kokonaisuus jää kuitenkin pirstaleiseksi ja toimivien käytäntöjen laajempi käyttöönotto hidastuu.
- ✓ Tulosten hyödyntämistä ja kyläturvallisuuden kehittämisen jatkuvuutta on parannettava.

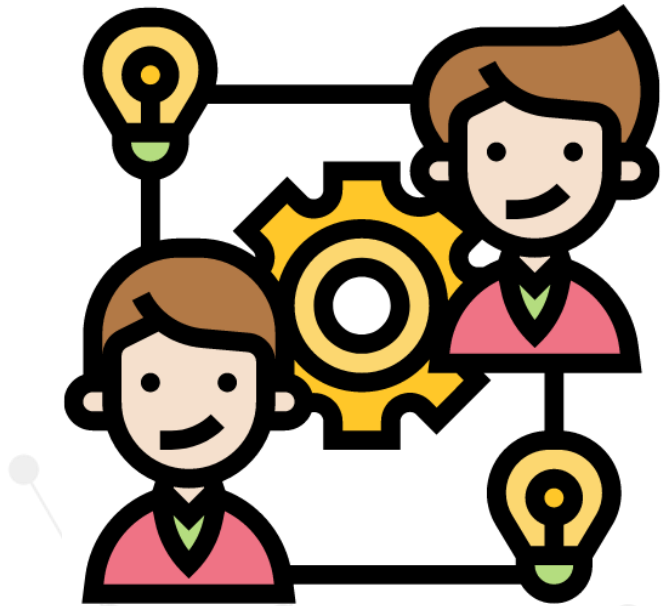
- Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen tarkoituksena on tehostaa sirpaleisen kentän kokoamista ja luoda kyläturvallisuustyölle **kestävä malli ja hankeriippumaton jatkuvuus**

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Yhtenäisempi toimintamalli

- Kylä/kaupunginosaturvallisuustyölle luodaan selkeämmät käytännöt ja työ kootaan yhtenäisemmiksi kyläturvallisuusmalleiksi
- ✓ Sisäisen turvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli - painopisteet 2020
 - Toimenpide 4.1. Kylien osaamisen kartoitus ja kyläturvallisuus-koulutusmallien kehittäminen
 - 2021-22 kartoitus; 2023 koulutusmalli
 - SPEK, Suomen Kylät (kartoituksen tuottaminen); pelastuslaitokset, poliisi (koulutusten tuottaminen); kunnat (kartoituksen ja koulutuksen tukeminen); Kuntaliitto (kylä koskevan tilastotiedon kokoaminen) sekä SPR, Rajavartiolaitos, SM ja OM

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Kokemusten koordinoitu jakaminen

- Luodaan puitteet kyläturvallisuuden osaamisen ja kokemusten koordinoitulle jakamiselle valtakunnallisesti
- Turvallisuus tehdään yhdessä. Voiko verkostolla olla aiheen omistajuus?
- ✓ Otetaan verkoston osaaminen ja laajuus käyttöön
 - Verkoston substanssiosaaminen on todella monialaista...
 - ... ja sisältö kattaa kaikki tarpeet
 - Hyviä kokemuksia ja esimerkkejä jo perinteisesti toimivasta yhteistyöstä on monilla alueilla
- Kylätoiminta on luonteva ja neutraali alusta kokoamaan toimia tekemisen tasolla

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Turvallisuuuskoulutusten työkalupakki

➤ Jatkotoimia tukemaan kootaan turvallisuuuskoulutusten työkalupakki ja turvallisuuustyötä tukevat viestinnän alustat

- ✓ Kyläturvallisuuuskouluttajien verkostoa vahvistetaan ja kehitetään
- ✓ Verkoston koulutusmateriaali päivitetään
- ✓ Verkoston yhteisen viestinnän alustat tunnistetaan

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Kylät osaksi kuntien suunnittelua

- Kyläsuunnitelmat ja kylien turvallisuussuunnitelmat liitetään selkeämmin osaksi kuntien valmiussuunnittelua
- ✓ Kunta on varautumisen juridinen perusyksikkö
- ✓ Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – toimeenpano-ohjelma (VN 2021-27)
 - Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on osa kuntien ja alueiden johtamista, toimintaa ja yhteistyötä
 - Toimenpide 122: Perustetaan järjestöyhteistyötä vahvistavia rakenteita kuten järjestöfoorumeja ja järjestöneuvostoja kuntiin ja alueille.
Yhteistyökumppanit: Järjestöt, tulevat hyvinvointialueet, maakunnat, kunnat, STM.

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Turvallisuus on osa hyvinvointia

- Turvallisuus liitetään luontevaksi osaksi alueellista ja paikallista hyvinvointiohjelmaa
- ✓ Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – toimeenpano-ohjelma (VN 2021-27)
 - Väestön hyvinvointi, terveys ja sisäinen turvallisuus ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa
 - Yhteisöllinen toiminta ja palvelut ehkäisevät ennalta ongelmien syntyä ja ovat oikea-aikaisia
- Nyt luodaan käsitteistöä joka ohjaa jatkossa toimintaa. Paikallisyhteisö on tunnistettava turvallisuustoimijana.

Toimintaa ja tavoiteltuja tuloksia: Kylätalo = paikallinen valmiuskeskus

- Kehitetään **kylätalojen** roolia paikallisina valmiuskeskuksina ja testataan mallia maakuntien valitsemilla kohdennetuilla piloteilla. Tulosten pohjalta ohjataan jatkotoimia ja laajempaa käyttöönottoa.
- ✓ Sisäisen turvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli - painopisteet 2020
 - Toimenpide 4.2. Pilotoidaan valmiuskeskuksia ja luodaan edellytykset yhtenäiselle toimintamallille
 - 2021-22 pilotoinnit; 2023 toimintamalli
 - SM (kansallinen koordinaatio); MPK ja Suomen Kylät (keskusten fasilitointi) sekä kunnat ja pelastuslaitokset

Työpajat

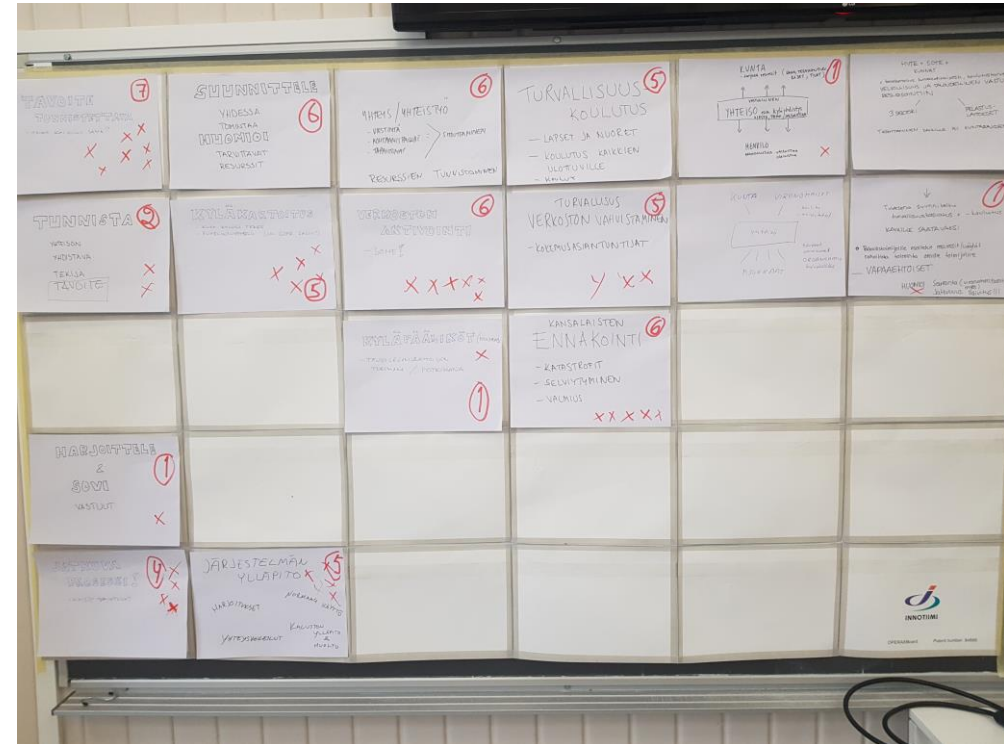
YHTEISTYÖ JA SOPIMUKSET

25.10.2021

OtsikkoTurvallisuus osana hyvinvointia – paikallisyhteisöt sen mahdollistajina

Ketju kuntoon perille asti!

- Mitä pitää tehdä?
- Miten se tapahtuu?
- Kuka toimii

Tunnista tavoite

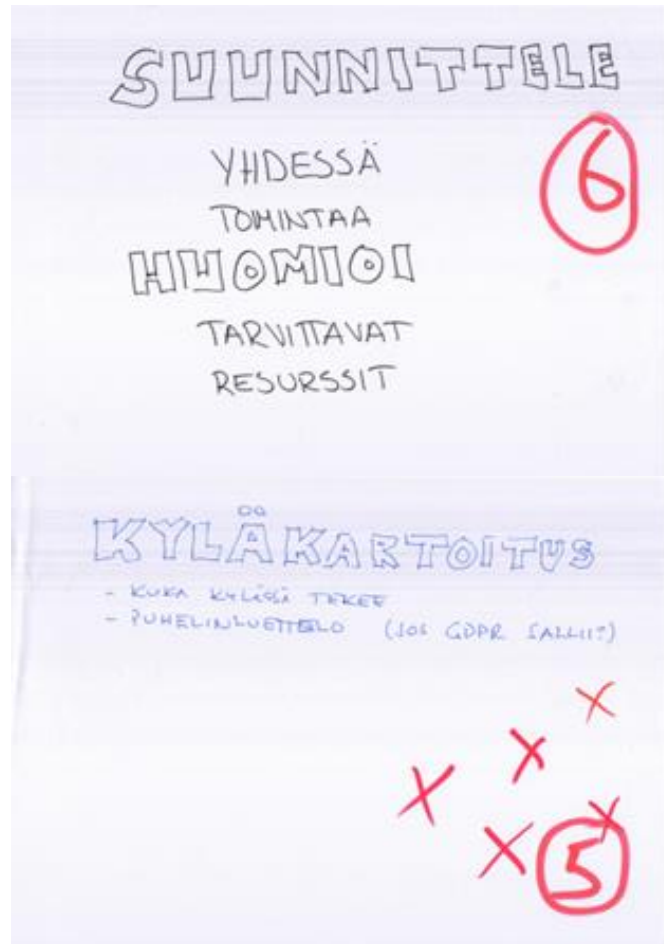
Tavoite tunnistettava

- Onko kaikilla sama?

Tunnista

- Yhteisön yhdistävä tekijä
- Tavoite

Suunnittele

Suunnittele

- yhdessä toimintaa

Huomioi

- tarvittavat resurssit

Kyläkartoitus

- Kuka kylässä tekee
- Puhelinluettelo (jos GDPR sallii?)

Verkoston aktivointi

Yhteys/yhteistyö

- viestintä
 - kohtaamispaikat
 - tapahtumat
- } Sitouttaminen

Verkoston aktivointi

- SOME!

Kyläpäälliköt (monikko)

- Taustaorganisaatioiden tukemana / potkimana

TURVALLISUUS ^⑤ KOULUTUS

- LAPSET JA NUORET
- KOULUTUS KAIKKIEN ULOTTUVILLE
- KOULUT

TURVALLISUUS ^⑤ VERKOSTON VAHVISTAMINEN

- KOKEMUSASIAANTUNTIJAT

y x x

KANSALAISTEN ^⑥ ENNAKOINTI

- KATASTROFIT
- SELVIYTYMINEN
- VALMIUS

x x x x x

Koulutus

Turvallisuuskoulutus

- Lapset ja nuoret
- Koulutus kaikkien ulottuville
- KOULUT!

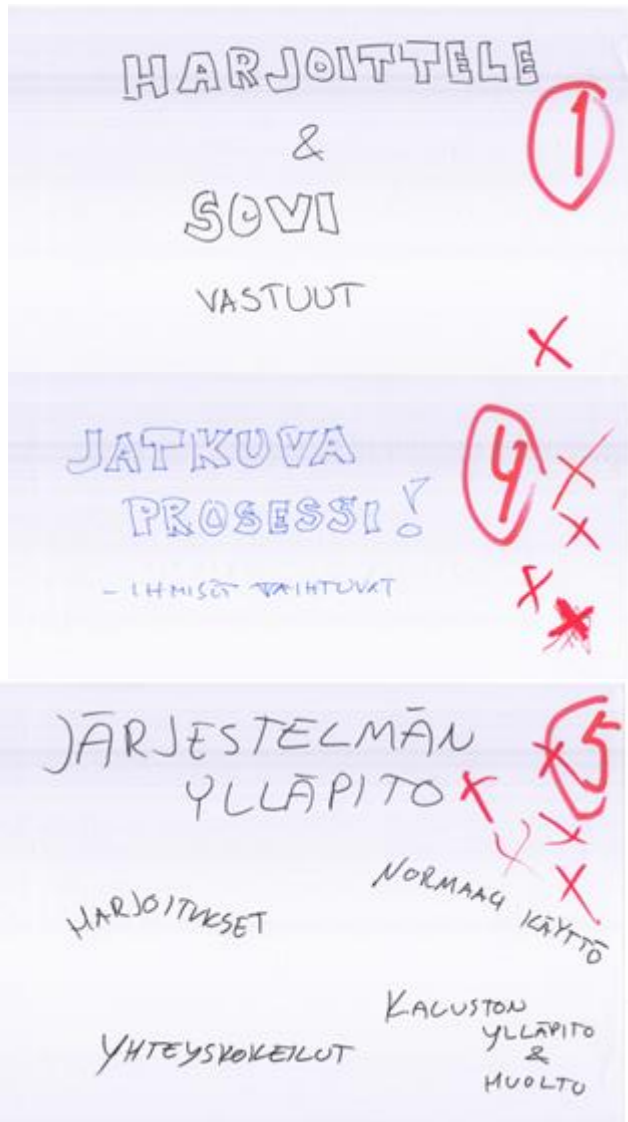
Turvallisuusverkoston vahvistaminen

- Kokemusasiantuntijat

Kansalaisten ennakointi

- Katastrofit
- Selviytyminen
- Valmius

72h

Jatkuva prosessi

Harjoittele & Sovi vastuut

Jatkuva prosessi!

➤ Ihmiset vaihtuvat

Järjestelmän ylläpito

- Harjoitukset
- Normaaali käyttö
- Yhteyskokeilut
- Kaluston ylläpito & huolto

Paikallinen yhteisö keskiöön

Yhteisön (esim. kyläyhdistys) vastuu ja omistajuus

- Viestii, toimii, jalkauttaa
- Tunnistaa tarpeet, voimavarat
- Organisaatio; kyläpäällikkö

Kunta / viranomaiset

- tarjoaa resurssit (raha, tekninen tuki, tilat)
- koulutus, harjoitukset

Asukkaat

- Mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua

Kokonaiskuva

Hyte + Sote + kunnat

- Tarvekartoitus kuntakohtaisesti; koulutustarve
- Velvollisuus ja taloudellinen vastuu resursointiin

3. Sektori ja pelastuslaitokset

- Tiedottaminen kaikille yli kuntarajojen

➤ Tuloksena suunniteltu turvallisuuskasvatus ja -koulutus **kaikille saatavaksi**

Huomioi!

- ✓ Paikallistoimijoille osoitetut resurssit/väylät rahoittaa toimintaa tehtävä näkyviksi omille toimijoille
- ✓ VAPAAEHTOISET
- ✓ Huomioi: Seuranta /myös viranomaistasolta) jatkuvuus, päivitys!!

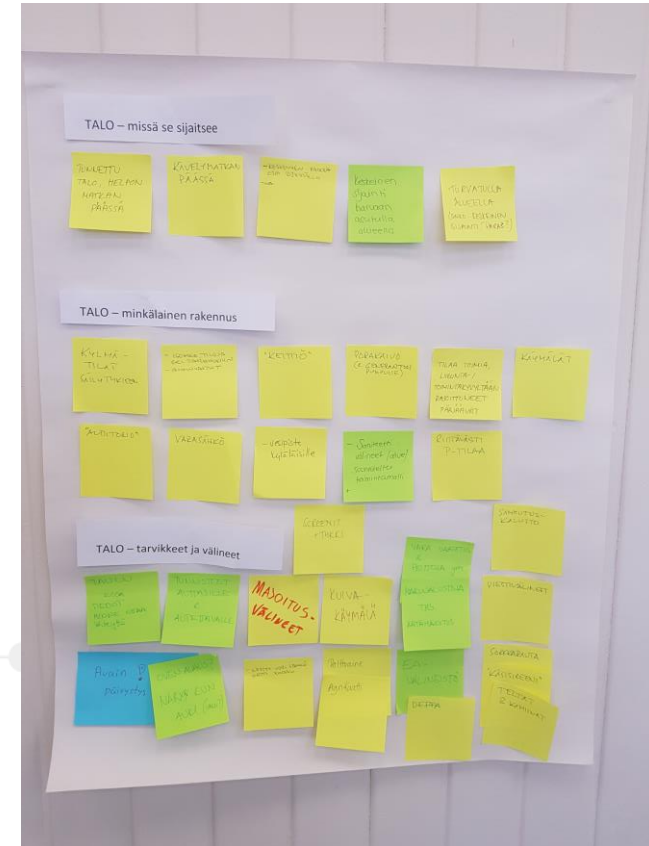
Työpajat

KYLÄTALON VARUSTUS JA ASUKKAIDEN KOULUTUSTARVE
POIMINTOJA RYHMÄKESKUSTELUISTA

Kylätalo, seurantalo, kerhotila...

Paikallinen valmiuskeskus (PAVAK). Missä se sijaitsee ja minkälainen rakennus se on?

- Tunnettu talo, helpon matkan päässä
- Keskeinen paikka esim. 2-3 kylälle
- Turvatulla/turvallisella alueella
- Vesipiste kyläläisille, porakaivo (generaattori pumpulle)
- Varasähkö, kaasu
- Kuivakäymälä, saniteettivälineet/-alue (suunniteltu toimintamalli)
- Keittiö, kylmätilat säilytykseen
- Tilaa toimia, esteetön, isohkoja tiloja eri tarkoituksiin
- Riittävästi paikoitustilaa

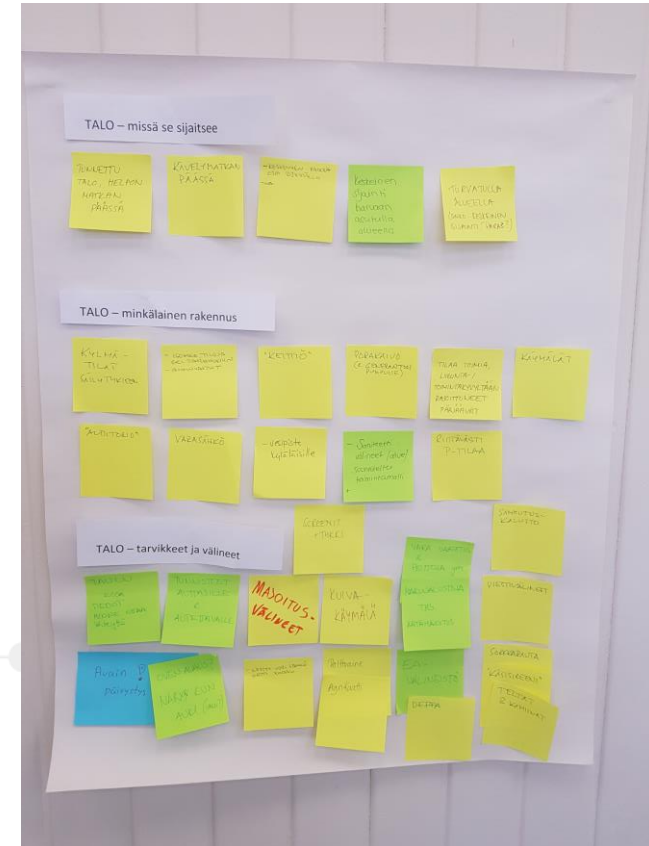

Varustus

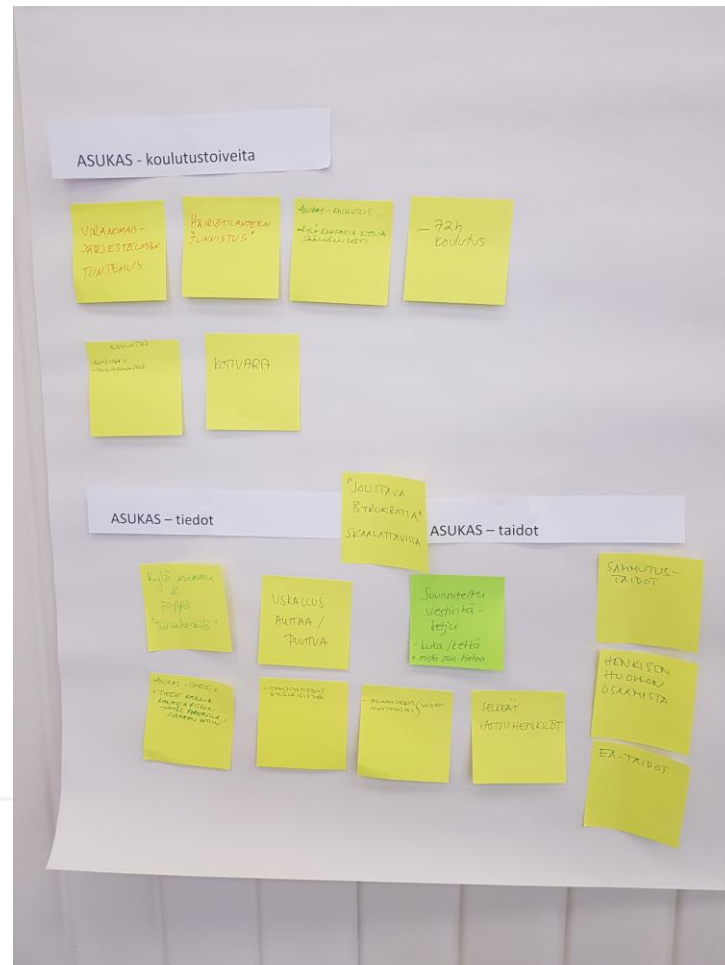
Kylätalo, seurantalo, kerhotila, hiihtomaja...

Mitä talossa/tilassa pitää olla että se toimisi hyvin paikallisena valmiuskeskuksena?

- Tietoa miten pääsee sisälle, oven avaus, tiedot infotaulussa kehen voi olla yhteydessä, "avainvastaava"
- Tunnisteet auttajille (nimikyltti, "kyläliivi")
- EA-välineistöä, deffa, sammutuskalustoa
- Viestivälineet, screenit ja tykit
- Käsisireeni, työkaluja
- Aggregaatti, polttoainetta
- Majoitusvälineet (makuualustat, peittoja, vara-vaatetusta..)
- Teltat, kamiinat...

Tiedot, taidot ja muuta

Mitä asioita jokaisen pitää tietää liittyen kylän turvallisuuteen ja yleiseen hyvinvointiin? Mitä taitoja on hyvä olla jokaisella kyläläisellä?

- **Selkeät vastuuhenkilöt**
- **Suunniteltu viestintäketju, kuka/ketkä**
- **Mistä saa tietoa/miten jaetaan tietoa (kaikki kanavat)**
- **"Joustava byrokratia"**
- **Uskallus auttaa/puuttua**
- **Kylän "turvamummu" & "turvapappa"**
- **EA-taidot, alkusammutustaitoja, henkisen tuen taitoja**

- **Ensiapu ja alkusammutus**
- **Kotivara/varautuminen (72h –koulutus)**
- **Viranomaisjärjestelmän tuntemus ja häiriötilanteen tunnistus**
- **Kyläkohtaisia iltoja säännöllisesti**

Kiitos!

KYLÄ-
TURVALLISUUS

PSR
PALOSUOJELURAHASTO

pekka.rintala@suomenkylat.fi

Suomen Kylät
Finlands Byar